

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ BOLGÁR HÍREK

11/12 · 2021

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA

БУЛФЕСТ 2021 • BULFEST 2021 • КЪЩАТА • A HÁZ

“По пътя на българските градинари” • A bolgár kertészek útja

Много награди от фестивала на Българите по света „Аз съм българче“ • Számos díj a Bolgár gyerek vagyok fesztiválról

БУЛФЕСТ 2021 – „ЯНТРА“ НА 25 ГОДИНИ

На 20 ноември, в рамките на едно грандиозно гала представление, танцовите състави „Янтра“ и „Росица“ (танцовият състав „Янтра“ и неговата рождба „Росица“) отпразнуваха своя 25-годишен юбилей. Заедно с децата от „Росица“ и танцьорите от „Янтра“ на сцената излязоха и бивши участници в ансамбъла. Така в продължение на месеци почти 100 танцьори се подготвиха, за да могат да отпразнуват по достоен начин своя четвъртвековен юбилей и да подарят на публиката незабравими преживявания.

В тазгодишния БУЛФЕСТ видяхме още изпълнения на актрисата Габриела Хаджикостова, певицата Бранка Вашич и оркестър „Право“, акордеониста Слободан Веретич и българския оркестър „Славия“.

През изминалите 25 години фестивалът БУЛФЕСТ бе организиран на различни сцени (Пещи Визаго, Талия, РАМ, Конгресен център, Националният театър в Сегед), но за 25-годишния юбилей се завърна към началната точка – обновения Български културен дом. Кръглата форма на тази зала не е случайна, планирана е съзнателно, за да може присъстващите да танцуват българското хоро, кръговия танц в неговата цялост.

„Много хора познават основните стъпки на българските танци, но малцина знаят сакралните тайни, които се крият в хорото. Смята се, че хорото ни е завещаано от древните траки. Мисията му е да свърже човека с Вселената, да го зареди с енергия. Винаги се танцува в кръг, в посока, обратна на движението на часовниковите стрелки, а в средата е разположен музикантът, подобно на

небесните тела, които обикалят около Слънцето. Душата на танцуващите в сложния ритъм се слива с природата и със Създателя.“ – разказва Данчо Мусев, ръководителят на танцов състав „Янтра“. „В тази зала израстват редица поколения, обгърнати с магията на българските народни танци. В настоящия БУЛФЕСТ, хванати за ръце, на сцената застанаха бащи, майки, техните синове и дъщери, за да се заредят с енергията на Вселената и да преживеят заедно с публиката силата на магическите български хора.“

В гала програмата на вечерта „Янтра“ представи танци по хореографии на Кая и Христо Иванови, а „Росица“ – на Бисер Григоров. Изпращаме им нашите далечни благодарности, че с тези професионални постановки превърнаха „Янтра“ и „Росица“ в истински танцови състави. Благодарим на Вуки Танев, Теодора Иванова, Дани Тихов и Начо Фуко за работата им като танцови педагози, както и на ръководителите на танцовите състави, Анна Салаи и Данчо Мусев, за техния всеотдаен труд в продължение на десетилетия!

През последните години гетския състав „Росица“ и танцовият състав за възрастни „Янтра“ извоюваха признанието и на унгарската, и на българската гържава. Те са единствените танцови състави над граница, които получават отлична оценка от Българската организация за народни танци CIOFF, което от една страна е свидетелство за високото качество на работата на тези ансамбли, от друга страна означава, че могат да представят България на международни фестивали, организирани от CIOFF.

Неотдавна и двата танцови състава получиха високото унгарско гържавно отличие „За националностите“ – за тяхната дейност, свързана със съхранението на българските народни танци, музика и обичаи, както и за тяхното разпространение в широк кръг, както и за запазването на идентичността на българите в Унгария.

Поздравления, „Янтра“ и „Росица“! Желаям ви още много пъти по 25 щастливи години!

BULFEST 2021 – 25 ÉV JANTRA

November 20-án nagyszabású gálaműsor keretében ünnepelte 25 éves jubileumát a Jantra és Roszica néptáncgyűttes. A Roszica gyermekei és a Jantra jelenlegi táncosai mellett színpadra álltak az együttes korábbi táncosai is, így közel 100 táncos hónapokon át készült arra, hogy a negyed évszázados évforduló méltó módon kerüljön megünneplésre és felejtethetetlen élményt nyújtson a közönségnek.

Az idei Bulfesten fellépett még Hadzsikosztova Gabriella színművész, Bácsits Branka énekesnő és a Pravo zenekar, Wertetics Szlobodán harmonikaművész és a bulgáriai Slavia zenekar.

Az elmúlt 25 évben sok helyszínen rendeztek már Bulfestet (Pesti Vígadó, Thália, RAM, Kongresszusi Központ, Szegedi Nemzeti Színház), de a 25. gála vizsztatért a kiindulópont, a felújított Bolgár Művelődési Házba. Ennek a teremnek a kör formája nem véletlen, tudatos tervezés, azért, hogy az itt lévők tökéletesen tudják táncolni a körtáncot, a bolgár horót.

„Sokan ismerik a bolgár táncok alaplépéseit, de kevesen tudják a horó mögött megbújó ősi szakrális titkot. Úgy tartják, hogy a horót az ősi trákok hagyományozták ránk és az volt a küldetése, hogy összekösse az embert az univerzummal, hogy feltöltődjünk energiával. Mindig körben táncolták az óramutató járásával ellentétben, közepén a zenész, mint ahogy az égitestek forognak a nap körül. A kifinomult ritmusban táncoló lelke így egybeolvadt a természettel és a teremtővel.” – meséli Muszev Dancso, a Jantra néptáncgyűttes vezetője. „Ebben a teremben generá-

ciók nőttek fel a bolgár néptáncok bűvöletében. Az idei Bulfesten apák, anyák, fiaik és lányaik, kéz a kézben álltak színpadra, hogy feltöltődjenek az univerzum energiáival és a közönséget bevonva együtt éltek meg a mágikus bolgár körtáncok erejét. – emelte ki Muszev Dancso.

Az est gálaműsorában a Jantra Kaja és Hriszto Ivanov, a Roszica pedig Biser Grigorov koreográfusok tánckoreográfiáit adták elő. Innen a távolból is köszönjük nekik, hogy magas színvonalú koreográfiaiakkal igazi táncsoportokká formálták a Jantrát és a Roszicát.

Köszönettel tartozunk Tanév Vikinek, Ivanova Teodórának, Tihov Daninak és Fikó Nacsónak a táncpedagógusi munkáért, továbbá köszönjük a táncgyűttesek vezetőinek, Szalay Annának és Muszev Dancsónak a több évtizedes kitartást!

A Roszica gyermek és a Jantra felnőtt táncsoportok az elmúlt években a magyar és a bolgár állam elismerését is kivívták. A Roszica és a Jantra táncsoport az egyedüli határon túli bolgár táncgyűttesek, amelyek megkapták a CIOFF Bulgária Néptánc Szervezetétől a kiváló minősítést, ami egyrészt bizonyítja a táncsoportok magas színvonalú munkáját, másrészt pedig azt jelenti, hogy a CIOFF védjegye alatt megrendezésre kerülő nemzetközi fesztiválokön Bulgária képviselőre jogosultak.

Az elmúlt években mindkét táncsoport – a bolgár néptánc, népzene és hagyományok ápolása, valamint azok széles körben történő megismertetése, illetve a magyarországi bolgárok identitásának megőrzése érdekében kifejtett tevékenységéért – megkapta a rangos magyar állami kitüntetést a Nemzetiségekért Díjat!

Gratulálunk Jantra és Roszica! Nagyon boldog 25 évet kívánunk!

FŐ TÁMOGATÓK	
Magyarország Kormánya	Terézvárosi Bolgár Önkormányzat
Bolgár Országos Önkormányzat	Zuglói Bolgár Önkormányzat
Magyarországi Bolgárok Egyesülete	Ferencvárosi Bolgár Önkormányzat
	Kőbányai bolgár Önkormányzat
Belváros-Lipótváros V. kerület Bolgár Önkormányzat	Debreceni Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
Szigetszentmiklósi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat	Budapest Főváros XIII. ker. Bolgár Önkormányzat
Fővárosi Bolgár Önkormányzat	Dunakeszi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
Soroksári Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat	XV. kerületi bolgár Önkormányzat
Budapest Főváros II. kerületi Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat	Újpesti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
Dunaharaszti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat	Józsefvárosi Bolgár Önkormányzat
	Csepeli Bolgár Önkormányzat
	Budapest Főváros XVII. ker. Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat

ЯНТРА“ НА 25 – ПРЕЗ МОЯ ПОГЛЕД

Трудно е да се мисли за „Янтра“ като за един текст, който може да бъде написан, или като за нещо, което може да бъде формулирано. Четвърт век, упорита работа, развлечение, (безоблачно) щастие, приятелства за цял живот, любови, фестивали, Bulfest, добро настроение, поредица от петъчни репетиции ...и още много преживявания, екскурзии, шегу, които „само ние разбираме“. Макар че аз не съм преживяла лично всички събития през изминалите 25 години и мога да говоря най-искрено за нещата, в които съм участвала, все пак чувствам, че принадлежа към едно голямо семейство.

Всяка история оживява и ми се струва толкова близка, сякаш се е случила вчера. Спомените ни съпътстват и постоянно се раждат нови. Свързват ни с миналото и образуват мост между бившите и настоящи членове на общността. Реката, която дава името на състава, извира от Балкана и се влива в Дунав. От тези райони произхождат повечето от градинари, които през XIX – XX век на няколко

етапа се заселват в Унгария. И днес те съставляват по-голяма част от българската общност. От тези земи произхожда и моето семейство, моите прадеди са спомогнали за построяването на Културния дом, и за нас вече българската общност в Унгария е важна връзка с България, с родната ни земя. Всъщност, не може да се раздели миналото от настоящето, опита на различните поколения, защото всичко това е НАШЕ, принадлежи на всички, това са нашите общи ценности. За мен едно от най-хубавите неща е да видя как толкова различни хора, с коренно различни съдби, с малко преувеличение – от детските ясли до пенсионна възраст – могат да работят заедно. Когато се качим на сцената, самата сцената се превръща в едно възшебно място, където винаги се случва чудо. Когато заедно честваме голямо събитие, тогава сякаш започва да блика енергия, във въздуха се разгаря огън, и се чувства присъствието на всеки, който някога е бил активна част от състава. От създателите до сегашните „деца“ на „Янтра“. Чувствам, че познавам „Янтра“ – бих отговорила, ако някой ме помоле да отговоря с едно изречение. Това е „моята „Янтра“, в „моята България“. От сърце пожелавам този огън никога да не загасва, да има винаги някой, който да го пази и ако е необходимо, да го възпламени отново.

Според мен без преувеличение можем да заявим, че който е станал част от нашия живот, той се е обогатил с много неща. Не само танцорите, но и всички зрители, членовете на оркестъра, родителите, помощниците, всеки, който е проявил желание да се включи. Това е друг, много важен принцип. Всъщност, бих казала, че Културният дом се превърна в мой втори дом, откакто тригодишна прекрахих за първи път неговия праг. Там си отивам „вкъщи“. Не е малко случай да не се чувствам защитена – стените ме пазят. Тези няколко часа, прекарани там всеки петък, винаги ме зареждат. Какъвто и проблем да възникне във външния свят, там, вътре, той престава да съществува, защото съм заобиколена от приятели, които ме обичат, които и аз обичам. Знам колко години, традиции, една цяла история ме обгръща, която и аз се опитвам според силите си да съхраня, защото всъщност това е важното в живота. Такъв забележителен празник, като 25-годишния юбилей, не бива да се провали заради коронавируса, смятам, че тук е важно да подчертая как през изминалите почти година и половина всеки от нас трябваше да преодолее изключително много трудни моменти, и на лично, и на социално ниво, което още веднъж ме кара да мисля, че това е важното, едно от най-важните неща.

Дори и не смея да си помисля, какво би станало, ако един ден няма да има къде да се завърна. След толкова дълго време, в подготовката за първия Bulfest, при мен се завърна „духа“ на предишните Bulfest-и. Преживях отново всичко, което се е случвало с мен, с нас. Спомних си за сегенето по стълбите, гори това, че ни предупреждавах, да не настинем, за нашите скривалища, за това колко време прекарвахме пред огледалото в дамските тоалетни, като в същото време обсъждахме актуалните си „житейски проблеми“, кляуките, за възмущението ни от белите чорпачици, за това как свалихме картината от стената в един хотел, защото ни „зляпаше“, и, разбира се, за това, как веднъж всички имаме разстройство зад кулисите и трябваше да импровизираме – в танца взеха участие танцорите, които можеха да се включат. Един от най-милите спомени беше соловото ми изпълнение, което трябваше да представя с моята първа приятелка. Само по себе си това беше огромна чест, която се усили от факта, че можех да почувствам неизмеримата обич и доверие, които излъчваха всички в състава, възнувах се за нас и ни подкрепяха, сякаш те бяха на сцената в този момент. Това чувство никога няма да забравя. Една от целите на спектаклите ни е чрез нас възможно повече хора да се запоз-

наят с българската култура. Човек дори не може да си представи до каква степен. Преди няколко години, когато случайно се срещнах в метрото с бившия си учител по биология, той разбра, че аз съм наполовина българка. Разговорът се разви в тази посока, разказа ми колко обича народната музика, народната култура, в това число и българската. Когато бил малък, живеел близо до Българския културен дом и, преживявайки всичко отново, ми разказа за старите балкански танцови къщи, които са се провеждали там, и той не е единственият, който сподели подобни спомени.

Чудесно е да преживявам как с порастването си мога да поема по-голяма отговорност, как вече и аз мога да предам своя опит на постоянно пристигащите по-млади поколения, така както го получих и го получавам и до днес от по-възрастните. Трогателно е да слушам истории за стари изяви, за пътувания и да виждам че независимо от това, че животът не винаги ни дава възможност да взимаме участие в тях, независимо от това че нещата се случват по различен от предвидения начин, независимо от това че сме стигнали до даден етап, който не ни позволява да осъществим предвиденото, – където и да сме по света, тук винаги ще ни посрещнат с разтворени обятия. Можем да се върнем по вся-

ко време, дори да става дума за една, пет или десет години. Не бих могла да си представя живота без „Янтра“ и „Росица“ и може би не само аз чувствам така. Пожелавам това да не се случи с никого! Още много възможности, развитие, преживявания, тържества и още поне 25х25 години, най-честитият рожден ден, „Янтра“!

АЛЕКСАНДРА СИРАКОВ

JANTRA 25- ÍGY LÁTOM

Nehéz a Jantrára úgy gondolni, mint egy leírandó szövegre, vagy valamire, amit meg kell fogalmazni. Negyed évszázad, kökemény munka, szórakozás, (felhőtlen) boldogság, egy egész életre szóló barátságok, szerelmek, fesztiválok, Bulfest, hangulat, pénteki próbák sorozatai... és még rengeteg élmény, kirándulás, olyan poénok, amiket „csak mi értünk“.

Bár én sajnos nem mondhatom el magamról, hogy ennek a 25 évnek minden eseményét végig kísértem, azokról a dolgokról tudok a leghitelesebben beszélni, amiket személyesen átéltem, ennek ellenére azt érzem, hogy a részese vagyok egy nagy családnak, minden történet megelevenedik, és közelinek tűnik, gyakran mintha csak tegnap lett volna. Az emlékek velünk

élnek, és mindig születnek újak. Ez össze-köt minket a múlttal, és kapcsolatot teremt minden mai és egykori taggal. A névadó Jantra folyó a Balkán-hegységben ered és a Dunába torkollik. Túlnyomórészt erről a vidékről származnak azok a kertészko-lóniák, akik a XIX-XX. században több hullámban Magyarországra települtek, és ma is a bolgár nemzetiség nagy részét alkotják. Innen származnak az én őseim is, a dédszüleim is hozzájárultak a Művelő-dési Ház megépítéséhez, és már számukra is jelentős kapcsolódási pontot jelentett Bulgáriával, a szülőföldjükkel a magyaror-szági közösség. Így talán nem is lehet szét-választani a jelent és a múltat, a különböző generációk tapasztalatait egymástól, hi-szen ez mind a MIÉNK, mindenkié, a közös értékeink. Számomra az egyik legszebb dolog látni azt, ahogyan ennyi különbö-ző ember, szerteágazó életutakkal, kis túlzással a bölcsődéstől a nyugdíjasig így együtt tud működni. Amikor együtt állunk fel a színpadra, már maga a színpad egy varázslatos hely, ahol mindig valami csoda történik, vagy egy nagy közös ünnepséget tartunk, akkor szinte csak úgy áramlik az energia, ott van a levegőben egyfajta tűz, és egy kicsit mindenki, aki valaha aktívan részt vett. Az alapító fiataloktól kezdve a mostani jantrások gyermekeiig. Így látom, ismerem a Jantrát, ez az, amit mondanék, ha azt kérnék tőlem, egy mondattal vála-szoljak. Ez az „én Jantrám”, az „én Bulgári-ámon” belül. Őszintén kívánom, hogy ez a tűz soha ne aludjon ki, és mindig legyen, aki vigyáz rá, ha szükséges újra fellobbantja.

Szerintem nem túlzás kijelenteni, hogy aki részese az életünknek, az egy óriási adománnyal gazdagodott álta-la. Nem feltétlenül csak a táncosok, ide tartozik minden néző, zenekari tag, szülő, segítő, igazából bárki, aki úgy érzi, hogy szeretne. Ez egy másik nagyon fontos alapelv. Tulajdonképpen mondhatom, hogy a „Kultúrház” az egyik otthonom, mióta 3 évesen először beléptem a kapun. Én oda hazamegyek. Nem volt olyan, hogy ne éreztem volna biztonságban magam, a falak védelmeznék, az a néhány óra pén-tekenként, amit ott eltöltök, mindig feltölt. Bármilyen gond van a külvilágban, az ott nem

létezik, hiszen a barátaim körében vagyok, akik szeretnek, és én is őket, és tudom, hogy mennyi év, hagyomány, egy egész történelem vesz körül, aminek a megóvá-sában igyekszem, ahogyan csak tudok részt venni, hiszen igazából ez a fontos. Egy ilyen jelentős alkalmat, mint a 25 éves jubileum nem szabadna elrontani a Covid emlegetésével, de itt lényegesnek tartom azt kiemelni, hogy ebben a majdnem 1,5 évben közösségi szinten és egyéni szinten is mindenki óriási nehézségekkel nézett szembe, amiből szintén arra a megállá-pításra jutottam, hogy ez fontos, ha nem az egyik legfontosabb. Bele sem merek gondolni, hogy milyen lenne, ha nem lenne hova visszatérni. Hosszú idő után az első Bulfestre készülve felidéződött bennem a múltbéli Bulfestek „szelleme”. Végiggon-doltam mindent, ami csak történt velem, velünk. Eszembe jutottak a lépcsőn ülések, az is, hogy ránk szóltak, nehogy felfáz-zunk, a búvóhelyeink, hogy mennyi időt töltöttünk a lánymosdóban a tükör előtt, és beszélünk meg az aktuális „életünk problé-máját”, pletykákat, hogy mennyit szidtuk a fehér harisnyát, vagy az, hogy leszedtük a képet a hotelszoba faláról, mert „bámult” minket, és persze amikor mindenkinek hasmenése lett a színfalak mögött, így volt olyan tánc, amit nem a beállított csapattal adtunk elő, mondhatni improvizáltunk. Az egyik legkedvesebb konkrét emlékem a szólótánc, amit a legrégebbi barátnőmmel táncolhattam. Ez már önmagában óriási megtiszteltetés volt, de még nagyobb, hogy

érezhettem azt a mérhetetlen szeretetet és bizalmat, ami mindenből árad, szurkol-tak nekünk és izgultak értünk, ugyanúgy mintha ők léptek volna színpadra akkor. Ezt az érzést sosem fogom elfelejteni. Az előadások célja többek között az is, hogy rajtuk keresztül a bolgár kultúra minél szélesebb körben ismertté váljon. Nem is gondolná az ember, hogy mennyire. Néhány éve, amikor véletlenül találkoztam a gimnáziumi biológiatanárommal a met-rón, megtudta, hogy én bolgár is vagyok. A beszélgetés ezen a vonalon bontakozott ki, elmesélte, hogy mennyire odavan a

népzenéért, népi kultúráért, ezen belül is a bolgárért. Fiatal korában közel lakott a Bolgár Művelődési Házhoz, és teljes átéléssel mesélt a régi balkáni táncházakról, amelyeket ott tartottak, és nem ő az egyetlen, akivel hasonlóan alakult a téma.

Azt is csodálatos átélni, hogy ahogy egyre idősebb leszek egyre több felelőssé-get vállalhatok, és most már én is át tudok adni a saját tapasztalataimból egy új, folya-matosan érkező generációnak, ahogyan azt én is kaptam, és kapom a mai napig. Igazán megható hallani a régi fellépésekről, utak-ról, és látni, hogy azzal, hogy esetleg az élet

nem ad lehetőséget arra, hogy mindig ott legyünk, máshogyan alakulnak a dolgaink, egy olyan életszakaszhoz érkezünk, ami ezt nem teszi lehetővé, legyünk bárhol a világban, attól itt még mindig tárt karokkal fogadnak, és vissza lehet térni, legyen szó egy, öt, vagy akár tíz évről is. Nem tudnám elképzelni az életemet a Jantra és a Roszica nélkül, ezzel biztosan nem vagyok egyedül. Kívánom, hogy soha ne is kelljen senkinek! Rengeteg új lehetőséget, fejlődést, élményt, bulit és még legalább 25x25 évet, a legboldo-gabb születésnapot Jantra!

ALEXANDRA SZIRAKOV

КЪЩАТА

Едно от събитията, с които Малко театро отбеляза своя двадесет и пет годишен юбилей бе премиерата на новия литературно-музикален албум „Къщата“ на музиканта Николай Иванов ОМ и актрисата Габриела Хаджикостова. Перформансът е инспириран и от 30-годишния юбилей на българо-унгарското списание за култура и обществен живот „Хемус“.

Проектът „Къщата“ е създаден по текстове на съвременни български автори, присъствали по страниците на списанието през последните 30 години.

Актрисата Габриела Хаджикостова е подбрала текстове на Екатерина Йосифова, Светослав Стойчев, Георги Господинов, Кристина Хаджипеткова, Екатерина Томова, Рада Александрова, Пенка Ватова, Антоанета Николова, Светла Кьосева, както и на класици като Елисавета Багряна и Радој Ралин. Финият ѝ творчески маниер и чувствителност реагират на дълбочината, нежността и смисъла на майсторски погредените гуми и тя споделя това вътрешно възлнение със своята публика смесвайки в изпълнението си текст и пеене.

Авторската музика е на Николай Иванов ОМ, която за пореден път събужда сетивните възприятия на всеки един, който присъства в залата на представянето на албума „Къщата“.

Размисли от миналото до размисли за бъдещето е обхватът на неговата музикална творческа дейност, която може да бъде изразена само със знак за безкрайност. Тя е катализатор за търсене на отговори, на въпросите, които музиката му „задава“ на тези, които я слушат.

В реализирането на албума „Къщата“ вземат участие още музиканти-те: Михаил Йосифов, Деси Чолакова, Лилия Тончева, Кремена Христова, Костадин Генчев, Наталия Попова и Марина Великова, а графичното оформление е дело на младия Кирил Наг.

Габи е подбрала текстове, които бих определили като литературни изумруди. Те допълват нотните трайности на музикалните творби на Нуку и в същото време отварят корицата на книгата за спомени. Фина и опасна е нейната територия и затова малко актьори и музиканти имат смелостта да я прекрачат, но тангемът между Габи и Николай Иванов ОМ е толкова сработен и единомислещ в творческо отношение, че трудното за другите е предизвикателство за тях. Те смело възвличат своята публика от „Къщата“ към „Terra incognita“, където „Свърхбагаж тъга“ е част от едно място „До вратата“, където „Забравени от небето“, „Кръговрати“ и „Стихии“ търсят „Някой в сред планината“, който да им покаже „Ангелът“ и да им разкрие своя „Дом“.

И както казва Георги Господинов в едно интервю: „Днес, когато се говори много и напосоки като в кръчма, добрата къса история идва да ни даде мяра за всяка дума“.

КАМЕЛИЯ ДЕЛИОНОВА

A HÁZ

A Malko Teatro huszonöt éves jubileumának egyik jelentős eseménye Nikolaj Ivanov OM zenész és Hadzsikosztova Gabriella színésznő A ház című új irodalmi-zenei albumának bemutatója volt. A fellépést a Haemus című bolgár-magyar társadalmi és kulturális folyóirat harminc éves évfordulója inspirálta.

A ház projekt olyan kortárs bolgár szerzők szövegei alapján készült, akiknek alkotásai az utóbbi harminc év folyamán megjelentek a folyóiratban.

Hadzsikosztova Gabriella színésznő Ekaterina Joszifova, Sztójcsev Szvetoszlav, Georgi Goszpodinov, Hadzsipetkova Krisztina, Ekaterina Tomova, Rada Alekszandrova, Penka Vatova, Antoaneta Nikolova, Kjoszeva Szvetla szövegeit választotta, valamint olyan klasszikusokéit, mint Eliszaveta Bagrjana és Radoj Ralin.

Finom művészi stílusa és érzékenysége reagál a mesterien elrendezett szavak mélységére, gyengédségére és értelmére, s ő e belső izgalmat a szöveget énekkel kombinálva adja át közönségének.

A zene, Nikolaj Ivanov OM szerzeménye, ismét felcsigázta mindenki érzékét, aki jelen volt a teremben A ház című album bemutatóján. Zeneművészeti tevékenységének terjedelme a múlttól való elmélkedésektől a jövőről való elmélkedésekig ér, s csak a végtelenség jelével

fejezhető ki. Katalizál, hogy válaszokat keressünk a kérdésekre, melyeket Ivanov zenéje „feltesz” a hallgatónak.

Az album megvalósulásában közreműködtek még Mihail Joszifov, Deszi Csolkova, Lilija Toncseva, Kremena Hrisztova, Kosztadin Gencsev, Natalija Popova és Marina Velikova zenészek, a grafikai kialakítás pedig a fiatal Nagy Kiril műve.

Gabi olyan szövegeket választott, amelyeket irodalmi drágakövekként határoz nék meg. Kiegészítik Niki zeneműveinek hanghosszúságait, s egyúttal felnyitják az emlékek könyvének fedőlapját. Kétnyes és veszélyes terület ez, s ezért kevés színész és zenész meri átlépni a határát, de Gabi és Nikolaj Ivanov kettőse annyira

összeszokott és annyira egyként gondolkodik művészi viszonylatban, hogy ami másoknak nehéz, az nekik kihívás. Bátran csábítják közönségüket „A háztól” a „Terra incognita” felé, ahol a „Túlsúlyos csomag bánat” egy hely része „Az ajtó mellett”, ahol „Égtől elfeledettek”, „Körforgások” és „Elemek” keresnek „Valakit a hegyekben”, aki megmutatja neki „Az angyalt” és feltárja előttük „Otthonát”.

S ahogy Georgi Goszpodinov egy interjúban mondta: „Manapság, amikor mindenki sokat és összevissza beszél, mint a kocsmában, a jó rövid történet eljön, hogy mértéket adjon nekünk minden szóhoz”.

DELIONOVA KAMELIJA

МНОГО НАГРАДИ ОТ ФЕСТИВАЛА НА БЪЛГАРИТЕ ПО СВЕТА „АЗ СЪМ БЪЛГАРЧЕ“

През 2021 година Фестивалът на българите по света „Аз съм българче“ бе посветен на Деня на народните будители и на Европейския ден на езиките. Пандемичната обстановка не попречи на учениците от Българското училище за роден език в гр. Будапеща да вземат участие в конкурсите и да донесат на училището и на българската общност в Унгария за пореден път много награди, слава и авторитет. На участниците бе предоставена възможност да покажат своята съпричастност към съхраняването на българския дух, език и култура зад граница, с лична творческа изјава, независимо в коя точка на света се намират.

Във фестивала участваха деца от всички общности в чужбина до осемнадесет годишна възраст, а учениците от нашето училище бяха 38 и се съревноваваха в три конкурса.

В конкурса за музикално-словесно народно творчество взеха участие 14 ученици. Първа награда в индивидуални музикални изпълнения бе присъдена на **Лили Ана Пан**. Специална артистична награда в същия конкурс грабнаха **Ангелика Луна** и **Мира Луна**, както и **Ника София Пан** и **Лили Ана Пан**. Виктория Николет Катона получи поощрителна награда.

Ето и резултатите в другите конкурси на наградени ученици от Българско училище за роден език, гр. Будапеща:

► **Рецимации:** специална награда за

артистичност получи **Лорин Руга**, първа награда - **Богдан Барноцки**, **Емма Мещер** и **Елена Мещер**, втора награда - **Моника Димитрова Христова** и **Христо Димитров Христов** и трета награда - **Явор Мате Рожич**.

► **Специална награда за презентация** бе връчена на **Анна Теодора Которова**.
 ► В литературния конкурс „ПРОЗА“ на тема „**Българче, знай своя род и език**“ втора награда получи **Алтай Абдурахимов Мехмед**, а поощрителна награда спечели **Борис Тамаш Бугаи**.

► На тема: „**Прегърни природата с любов**“ бяха наградени: специална артистична награда - **Иван Хуперт-Антонов**, втора награда - **Ализ Ноа Кръстев** и **Георги Иванов Стефанов**, трета награда - **Емма Шолев** и **Никола Мусев**, поощрителна награда - **Марко Негялко**.

► В литературния конкурс на тема

„**Родна реч, омайна, слагка**“ награди получиха: първа награда - **Ангелика Луна** и втора награда - **Анна Теодора Которова**.

► Резултати от конкурса за рисунки: „**Рисувай с контурите на България**“: първа награда - **Сетара Лима Вахгам**, втора награда - **Юлия Гуленов**, трета награда - **Явор Мате Рожич**, **Ага Пиетрон**, **Симеон Пенгарев**, поощрителна награда - **Валерия Бугаи**, **Ага Рагу Попова**.
 ► „**Прегърни природата с любов**“: първа награда - **Алтай Абдурахимов Мехмед**, втора награда - **Лорин Руга**, трета награда - **Нора Гуленов**, поощрителна награда - **Сетара Лима Вахгам**, специална награда за артистично изпълнение - **Ливия Тури**.

10 ученици бяха наградени с участие в колективна изложба в Атина, Гърция, а други двама - с участие в колективна изложба в Магрид, Испания.

Официалната и заключителна част по връчването на наградите от фестивала „Аз съм българче“ се проведе на 5 – 7 ноември 2021 год. в Атина, Гърция. За съжаление, наградените ученици не можаха да присъстват на тържеството поради влошената пандемична обстановка. Но нашите ученици и ние, като техни учители, въпреки днешните времена, няма да спрем да се включваме и участваме в конкурси и занимания, които са свързани с българската идентичност, бит и култура. Всеки от нас иска да посее у другия семето на добротата и човечността. Но за да е истински добър човек, освен своите родители и близки, трябва да обича и своята Родина.

Ще завърша с част от есето на Рая Спасова, която е наша бивша ученичка: „Човек има две майки. Едната е тази, която го е родила, а другата е неговата родина.“

ЕМИЛИЯ ЦВЕТКОВА

СЪАМОС ДІА А БОЛГЪР ГІЕРЕК ВАГІОК ФЕШТИВАЛЪРЪОЛ

2021-бен а хатърон тѳлі болгърок Болгър Гіерек Вагйок фештивълът а нѳтанітѳк ѳннепѳнек ѳс а нелвелк еу-

рѳпай напътанак шентелтѳк. А јървън-хелзет нем акадълѳзта мег, хогй а будапесті Болгър Нелвѳктатѳ Нем-зетісѳгі Іскѳла діакъай рѳшт вегенек а версенен, s хогй ісмѳт сок діят, дісѳсѳгѳт ѳс текінтѳлт нелренек ел аз іскѳла ѳс а магарѳсзгъй болгър кѳзѳсшѳг шъамъра. А рѳштвелѳк ле-тѳсѳгѳт кптак, хогй егѳні мѳвѳсзі мегнѳлаткѳзъсшл мегмтассък, мѳлѳен фѳнтѳс некѳк а болгър шзелемісѳг, нелвл ѳс културъа мегѳрзѳе а хатърон тѳл, фѳггетленѳл аттѳл, а вѳлѳг мелѳ пѳнт-јън ѳлнек.

А фештивълѳн мѳнден хатърон тѳлі кѳзѳс-сѳгбѳл рѳшт ветек гѳерекек тізѳннѳлс ѳвѳс корѳг. А мѳ іскѳлънкбѳл 38 діак індулт хъром версенен.

А нѳпзѳнеі версенен іскѳлънк 14 діакъа вет рѳшт. Егѳні зѳнеі елѳадъс катѳгѳріабън аз елсѳ діят а 9 ѳвѳс **Pap Lili Ana** нелрте ел. Кѳлѳндѳят кптѳт угѳанеѳн а версенен а 15 ѳвѳс **Lupa Angelika** ѳс а 11 ѳвѳс **Lupa Mira**, а 11 ѳвѳс **Pap Nika Szѳfia**, valamint а 9 ѳвѳс **Pap Lili Ana**. А 12 ѳвѳс **Katona Viktѳria Nikolett** бѳторітѳ діѳбан рѳсзѳшл.

А тѳббі версенен діят нелрт діакѳк а Болгър Нелвѳктатѳ Немзетісѳгі Іскѳлъбѳл:

► **Шзавалъс**. Мѳвѳсзісѳгѳт јърѳ кѳлѳндѳј: **Ruga Lorin**. Елсѳ діј: **Barnѳczki Bogdъn**, **Mester Emma Tatyana**, **Mester Elena Bernadett**; мѳсѳдік діј: **Hristova Monika Dimitrova**, **Hristov Hristo Dimitrov**; хармѳдік діј: **Rozsits Jъvor Mъtѳ**. Елѳадъсѳрт јърѳ кѳлѳндѳј: **Kotorova Anna Theodora**.
 ► А Прѳзѳіродалѳм катѳгѳріабън а „**Болгър гѳерек, ішмерд нѳпед ѳс нелвелд**“ тѳмъбан мѳсѳдік діѳбан рѳсзѳшл **Mehmed Altay Abdurahimov**, бѳторітѳ діят кптѳт **Budai Tamъs Borisz**.
 ► А „**Szeretettel ѳлѳлд ѳт а термѳсзетѳт**“ тѳмъбан мѳвѳсзісѳгѳт јърѳ кѳлѳндѳят кптѳт **Huppert-Antonov Іvъn**; мѳсѳдік діят нелрт: **Krasztev Aliz Noa** ѳс **Sztefanov Ivanov Georgi**; хармѳдік діят кптѳт: **Cholev Amma**, **Muszev Nikola**. Бѳторітѳ діят кптѳт: **Nedyalkov Marko**.

► Аз „**Anyanелvl, varъzsos, ѳдѳс**“ тѳмъбан елсѳ діят кптѳт: **Lupa Angelika**, мѳсѳдік діят кптѳт: **Kotorova Anna Theodora**. А рајзверсенѳ ерѳдмѳнѳей:

► „**Rajzѳlj Bulgъria kѳntѳrъjaival**“ тѳмъбан елсѳ діят кптѳт: **Wahdat Setara Lima**; мѳсѳдік діят кптѳт: **Gulenov Jѳlia**; хармѳдік діят кптѳт: **Rozsits Jъvor Mъtѳ**, **Pendarev Simeon**, аки **Pietron Ada** мелѳтт аз ерѳдетісѳгѳрт јърѳ кѳлѳндѳят іс елнелрте. Бѳторітѳ діят кптѳт: **Budai Valѳri** ѳс **Rъdi-Popova Ada**.
 ► „**Szeretettel ѳлѳлд ѳт а термѳсзетѳт**“ тѳмъбан елсѳ діј: **Altay Mehmed Abdurahimov**; мѳсѳдік діј **Ruga Lorin**; хармѳдік діј: **Gulenov Nѳra**; бѳторітѳ діѳбан рѳсзѳшл: **Wahdat Setara Lima**; мѳвѳсзісѳгѳрт јърѳ кѳлѳндѳят кптѳт: **Tѳri Livia**.
 ► Рајзѳк, мелѳек елнелртѳк а рѳсзвѳтел јѳгѳт аз Аѳѳѳнбан рѳндезѳт кѳзѳс кѳллѳтѳсѳн: **Krasztev Aliz Noa**, **Bokros Milen Attila**, **Wahdat Rahila Lima**, **Barnѳczki Bogdъn**, **Mester Emma Tatyana**, **Geiszt Helka**, **Vъntsа Dъniel Nikola**, **Politov Dъniel Zалъn**, **Muszev Krisztіъn**, **Kosztadinova Nѳra Csavdarova**.
 ► Рајзѳк, мелѳек елнелртѳк а рѳсзвѳтел јѳгѳт а Мѳдрѳдбан рѳндезѳт кѳзѳс кѳллѳтѳсѳн: **Gulenov Jѳlia**, **Mehmed Erkan Abdurahimov**.

А Болгър Гіерек Вагйок Фештивъл нѳвѳталѳс зърѳ ѳс діятѳдѳ рѳндезвѳнѳерѳ нѳвѳбер 5-ѳ ѳс 7-ѳ кѳзѳтт керѳлт сор а гѳѳрѳгѳрсзгъй Аѳѳѳнбан. Дѳјазѳтт діакъайнк а сѳлѳйсѳбѳдѳ јървънхелзет мѳтт сѳјнос нем тѳдѳтѳк рѳшт веннѳ аз ѳннепсѳген. Танѳлѳѳнк ѳс мѳ, танъраѳк азонбан а мѳі нѳхѳз ідѳкбѳн тѳвъббра іс рѳшт вѳсзѳнк а версенѳекѳн ѳс фѳглѳкозъсѳкѳн, мелѳек а болгър іdentітъшѳз, ѳлѳтез ѳс културъѳзѳ кѳпѳсѳлѳдѳнк. Мѳнднъјън шзерѳтнѳнк а мѳсѳікѳн елветнѳ а јѳсѳг ѳс емѳсѳг магъјѳт. Де хогй јѳ емѳер лѳхѳssen, шѳѳлеѳн ѳс рѳкѳнѳѳн кѳвѳл шзерѳтнѳе кѳлл а Хазъјѳт іс. Vѳлт діакънк, Шзпасзѳѳа Раја ессзѳѳѳбѳл вѳт ідѳзѳтѳл зърѳм сорѳѳмѳт: „Az embernek kѳt anyъja van. Az еgъyіk, аkі szѳlѳte, а mъsik а hazъја“.

CVETKOVA EMILIA

ЮЛИЯ ГУЛЕНОВ, 8 Г.

ЯВОР МАТЕ РОЖИЧ, 7 Г.

СИМЕОН ПЕНДАРЕВ, 9 Г.

ЮЛИЯ ГУЛЕНОВ, 8 Г.

БЪЛГАРИЯ ЗА МЕН

България за мен е място,
където баща ми е роден.
Там имаше котарак -
рижав и червен.
Там плуваме всяко лято в морето,
а през август, вечер,
гледаме небето.

България за мен е пролет, есен и лято,
понякога там виждам едно ято.
А като се върна пак в Унгария,
разбирам какво е наистина за мен България.

ИВАН ХУПЕРТ-АНТОНОВ, 12 Г.

БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК В МОЯ ЖИВОТ

Не бих могла да си представя живота си без българския език. За мен българският език е като една история. Историята на майка ми и баща ми, на моето семейство и на моя народ. Понякога романтична, понякога тъжна, понякога забавна история, но моя история.

Вкъщи всички си общуваме на български. Разказваме, смеем се, спорим. Би било ужасно да не мога да говоря с баба си, дядо си и всички роднини и приятели в България. Щеше да бъде много по-трудно да се чувстваме близки.

Аз съм българче и българският език е моят майчин език. Би било срамно да не мога да го говоря, пиша и чета, затова много съм благодарна на родителите ми и на Българското училище за роден език, че ме научиха.

Освен това, яко е. Много е яко! Кирилицата е красива, забавно ми е да пиша на български и всички мои унгарски приятели обичат да им говоря на български, макар че нищо не разбират. Някои казват, че буквата Ш им прилича на радиатор и често се смеем на тази шега. И с удоволствие пеят с мен песничката за българската азбука, на която ги научих.

Обаче е много гразнещо, когато някой ми каже че „българският е като руския“ или започват да ми говорят на руски и се учудват, ако не

ги разбирам. Българският не е руски. Ако трябва, ще науча руски и ще им докажа всяка малка разлика.

Аз също така слушам много българска музика и мисля, че слушането на музика на много различни езици (български, унгарски, английски, японски, корейски, немски, италиански, френски, испански и много други) ми помага да чуя и науча за колкото се може повече народи и култури. Чувствам се много горда, когато съм в България и всички се учудват, че съм родена в чужбина, но говоря български без акцент. И е много забавно, ако например сме в едно кафене, говорим си на английски с приятелката ми и сервитюрката също започва да ни говори на английски, но аз просто отговарям с „Няма нужда, и ние знаем български“. Или когато някой каже нещо зад гърба ми, но аз го разбирам. Просто ми е смешно.

Според мен българският език ме свързва с България и със семейството ми. Много се радвам на знанията ми и съм сигурна, че никога няма да ги забравя, защото за мен това би означавало да загубя част от себе си, да скъсам една връзка, която съм градила дълго време.

ТЕОДОРА КОТОРОВА, 13 ГОДИНИ

„ПРЕГЪРНИ ПРИРОДАТА С ЛЮБОВ“

Прегръщам природата с любов.

За мен цялата природа е любов. Обичам растенията, цветята, дърветата, но много обичам и животните, които според мен също са част от природата.

Морето, по бреговете на което ходя лятото с нетърпение, реките, язовирите, на които обичам да ходя с дядо ми за риба и езерата, които са много красиви (например Седемте рилски езера в България и Балатон в Унгария, на което ходя често с майка ми и храня лебедите, също считам за природа.)

Извън домовете ни всичко е природа и човек не може да не я обича. Най-красиво е през пролетта, защото природата се събужда, дърветата се раззеленяват и разцъфват. Тогава е и по-приятно да се разхожда човек, защото през зимата е студено и е весело само, когато има сняг и правим снежни човеци.

Природата е нещо, на което се възхищавам. Удивителни са ми дърговете, снеговете, мълните, светкавиците, гръмотевиците, торнагото, вулканите, заметресенията. Те ни показват каква голяма сила се крие в природата и какви разрушителни способности има тя. Затова трябва да

си строим здрави къщи, защото така ще можем да се предпазим. Слушал съм за държави, където стават такива силни заметресения, че се срутва цели сгради и блокове и под тях умират много хора. Затова мисля, че блоковете трябва да бъдат строени по специални начини, с измислени за целта жезла и елементи.

Много обичам и слънцето. Излъчва топлина и дава живот на хората и на природата. Котката ми много обича да се изпъва на слънце и да спи. Когато няма слънце всичко е сиво, студено и мрачно, човек няма настроение и не му се излиза.

Обичам също така и са ми много интересни звездите, луната и въобще космоса.

Като по-малък съм ходил в планетариум, но искам пак да отида. Правил съм и презентация в училище за планетите.

Обичам и тревата. Имаме у нас поляна с райграс и задължение на мен и на брат ми е да я косим с косачка. Само след седмица обаче тя отново е пораснала. Водата и слънцето я хранят и затова така бързо расте. Това съм го учил по биология в училище. Правихме опит с бобово зърно как покълва върху памук и ми беше страшно забавно и интересно. Трябваша му вода, слънце и топлина от парното и от бобчето излезе голям зелен стрък само след десет дни.

Освен всичко, което изброих, много обичам плодове и зеленчуци. В Турция, където съм ходил много пъти на гости на наши познати и където е много топло, съм ял огромни нарове и смокини, каквито в България няма.

Друго например, което ме е впечатлило в природата, са цветята. Майка ми има много саксии с цветя и всичките са различни и красиви. Имаме и много рози и магнолии в градината, които миришат силно като парфюм. Имаме и други интересни цветя - например такива с двуцветни листа, с червени листа и с листа на гупки. Въобще светът на цветята е необятен с много голямо разнообразие и има милиарди видове цветя по света.

Всичко, което описах, са примери за природа според мен и за любов към нея. Самата природа е любов и живот, тя ни кара да се чувстваме живи. Затова толкова я обичам.

За съжаление в училище ни дават госта домашни и не ми остава много време за разходки, но когато съм във ваканция, обичаме с моите приятели на село да играем на карти и да си говорим по цял ден и до късно вечер под ореха в градината на баба ми.

С едно изречение мога да кажа - обичам природата и прегръщам природата с любов.

ГЕОРГИ СТЕФАНОВ, 7 КЛАС

ВАЛЕРИЯ БУДАИ, 9 Г.

ЛОРИН РУГА, 5 Г.

“ПО ПЪТЯ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАДИНАРИ”

На 11 и 12 ноември в Будапеща се състоя конференция на тема “По пътя на българските градинари”, организирана от Изследователския институт на българите в Унгария. Приветствие към конференцията направи извънредния и пълномощен посланик на България в Унгария.

Посланик Христо Полендаков нарече явлението “българско градинарство” феномен, на който българската дипломация се опира много стабилно и днес. Това, че в българо-унгарските отношения няма проблеми до голяма степен се дължи на българската общност в Унгария и съвременното поколение ще съхрани споменът за българските градинари за бъдещите поколения. “Днес разбирам голямото уважение, което унгарското общество изпитва към българите в Унгария. Това не е резултат на отделни факти, а на процеси, протичали в течение на десетилетия” – изтъкна той.

От името на Българското републиканско самоуправление конференцията бе приветствана от Габриела Хаджикостова, заместник-председател

на БРС. Тя обърна внимание на делото на българските градинари, които са създали основите на общността: дружество, църква и училище. Нашата надежда са децата от българското училище, където не само се учи четмо и писмо, а децата усвояват музика, театър, народни традиции и обичаи, ежегодно се организират екскурзии до България, за да опознаят своята родина. Днес времето удари спирачка, но се надяваме скоро отново да се възстанови ритъма на ежедневието.

По време на двудневната конференция прозвучаха 12 доклада на български и унгарски изследователи, които са посветили научните си усилия на темата и отразяват различни страни от живота, ролята и перспективите пред българското градинарство. Конференцията се проведе на живо и с онлайн участие.

Проектът “По пътя на българските градинари” е съвместен проект на Регионален исторически музей – Велико Търново, Исторически музей – Горна Оряховица, Изследователски институт на българите в Унгария. Традиционното гурбетчийство е резултат от липсата или недостига на средства и възможности за препитание. Именно това кара хиляди хора да изоставят семейство, деца, родители и да търсят работа. Но както в миналото, така и

днес, в резултат на миграциите, освен осигуряване на парични средства в личен план и натрупване на трудов опит, се получава и широк културен обмен, който прави гурбетчиите един от най-сериозните фактори за обогатяване на културно-историческото наследство на всеки народ. Стартирането на трансграничния проект “По пътя на българските градинари” е инициатирано от Изследователския институт на българите в Унгария.

Проектът стартира през 2015 г. Към него през 2017 г. се присъединиха учени от историческия музей „Йожеф Коста“ в град Сентеш, както и от Славянската категра при Сегедския университет и от Балканския институт при Печкия университет. От края на 2018 г. в екипа се включи и Историческият музей в град Горна Оряховица. “Основна задача на проекта е събирането на материални и нематериални свидетелства за българското гурбетчийско градинарство, съхраняването на историята на българските градинари-гурбетчици, както и популяризирането и развиването на създадените от тях исторически, стопански и културни връзки между европейските народи” – се казва в представянето на проекта.

Целта е работата по отделните изследователски задачи ще доведе до постигането на главната цел на проекта, а именно създаването на културния маршрут „По пътя на българските градинари“ и превръщането му в част от Европейската програма „Културни маршрути“, т.е. траен и развиващ се във времето научно-изследователски и туристически „път“, показващ една много интересна, но недостатъчно позната страна на българското в рамките на общеевропейското културно-историческо наследство.

През 2016 г. бе представена мобилна двузична (на български и унгарски език) изложба със същото заглавие – „По пътя на българските градинари“. В рамките на проекта бе издадена книгата „Колелото на съдбата. Българското гурбетчийско градинарство (етнографски аспекти)“ на г-р Васил Мутафчиев. След конференцията в Сегед през 2019 г. това е втората конференция, посветена на темата.

СВЕТЛА КЪСЕВА

A BOLGÁR KERTÉSZEK ÚTJA

November 11-én és 12-én a Bolgár Kutatóintézet konferenciát rendezett Budapesten *A bolgár kertészek útja* címmel. Az egybegyűlteket Bulgária rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete köszöntötte.

Hriszto Polendakov nagykövet a bolgárkertészet jelenségét olyan fenoménnek nevezte, amelyre a bolgár diplomácia még napjainkban is stabilan támaszkodik. A problémamentes bolgár-magyar viszony nagymértékben a magyarországi bolgár közösségnek köszönhető, s a mai nemzedék meg fogja őrizni a bolgár kertészek emlékét az eljövendő generációk számára. „Már értem, miért viseltetik a magyar társadalom ilyen nagy tisztelettel a magyarországi bolgárok iránt. Ez nem egyes külön tények, hanem évtizedes folyamatok eredménye” – emelte ki.

A Bolgár Országos Önkormányzat nevében Hadzsikosztova Gabriella alelnök köszöntötte a konferencia résztvevőit. Ő a bolgár kertészek munkásságát hangsúlyozta, akik lerakták a közösség alapjait: az egyesületet, a templomot és az iskolát. Reményünket az iskola diákjai jelentik, akik ott nem csupán írni-olvasni tanulnak meg, hanem zenét, színházat, népi hagyományokat és szokásokat sajátítanak el, és minden évben bulgáriai kiránduláson vesznek részt, hogy megismerjék szülőföldjüket. Ennek most a körülmények megálljt parancsoltak, de reméljük, hamarosan újra helyreáll a mindennapok ritmusa.

A kétnapos konferencia során tizenkét előadás hangzott el bolgár és magyar kutatók részéről, akik tudományos erőfeszítéseiket a témának szentelték. Ezen

előadások a bolgár kertészek életének, szerepének és perspektíváinak különböző oldalaira világítottak rá. A konferenciára előben és online részvétellel került meg-szervezésre.

A bolgárkertészek útján a Veliko Tarnovó-i Regionális Történeti Múzeum, a Gorna Orjahovica-i Történeti Múzeum és a magyarországi Bolgár Kutatóintézet közös projektje. A hagyományos vendégmunkásság a megélhetési lehetőségek hiányának vagy elégtelenségének eredménye. Ez készletti emberek ezreit, hogy családot, gyerekeket, szülőket hátrahagyva nekivágnak a széles világnak, hogy munkát találjanak. De ahogy a múltban, úgy napjainkban is a migráció mellett, hogy egyéni szinten biztosítja a gazdagodás és munkatapasztalat felhalmozásának lehetőségét, széleskörű kulturális kölcsönhatást alakít, mely a vendégmunkásokat minden nemzet esetében a kulturális-történelmi örökség gazdagításának egyik legkomolyabb tényezőjévé teszi. *A bolgár kertészek útja* című, határokon átvívelő projekt a Bolgár Kutatóintézet kezdeményezésére indult meg.

A projekt 2015-ben vette kezdetét. 2017-ben csatlakoztak hozzá a szentesi Koszta József Múzeum tudósai, valamint a Szege-

di Tudományegyetem Szláv Tanszéke és a Pécsi Egyetem Balkanisztikai Intézete. 2018 végén a Gorna Orjahovica-i Történeti Múzeum is bekapcsolódott. “A projekt alapvető feladata anyagi és nem anyagi emlékek gyűjtése a bolgár vendégmunkás-kertészettel kapcsolatban, a bolgár vendégmunkás-kertészek történetének megőrzése, valamint az általuk kialakított, európai nemzetek közti történelmi, gazdasági és kulturális kapcsolatok népszerűsítése és fejlesztése” – olvasható a projekt bemutatásában.

A cél, hogy a különböző kutatói feladatok elvégzése elvezessen a projekt fő céljához: “A bolgár kertészek útja” kulturális útvonal kijelöléséhez, s annak az Európa Tanács Kulturális Útvonalak programja részévé válásához, azaz tartós és időben fejlődő tudományos-kutatói és turisztikai “úttá”, mely a bolgárság egy nagyon érdekes, de nem eléggé ismert oldalát mutatja meg az összeurópai kulturális örökség keretein belül.

2016-ban került bemutatásra dr. Vaszil Mutaфcsiev kétnyelvű (bolgár és magyar) vándorkiállítás a ugyanezzel a címmel – „*A bolgár kertészek útja. Bolgár vendégmunkás-kertészet (etnográfiai aspektusok)*”.

KJOSZEVA SZVETLA

АНЖЕЛ ВАГЕНЦАЙН – ПЕТОКНИЖИЕ ИСААКОВО

По случай 19 октомври, Деня на българо-унгарското приятелство, този път отнесохме частица от българската култура в град Веспрем. В „града на кралиците“, който през 2023 година ще носи титлата „Европейска столица на културата“, представихме най-новата книга, издадена от Българския културен форум – „Петокнижие Исааково“. Творбата е написана от българския автор Анжел Вагенцайн и преведена от г-р Стефан Стойчев.

Събитието се състоя във веспремската Хангвила. Романът беше представен от г-жа Ева Келъш, телевизионна

редакторка и писателка, която оказва голяма помощ при издаването на „Петокнижие Исааково“ на унгарски език, и от г-р Тошо Дончев - писател, социолог и преводач. За нас беше голяма чест да бъдем гости на Веспрем, където през годините са се създавали многобройни форми на българо-унгарско сътрудничество, чиито следи се пазят и до днес.

Избрахме 19 октомври за дата на представянето на книгата по две причини. От една страна, тогава официално празнуваме Деня на Българо-унгарската дружба – и в България, и в Унгария – като знак за сърдечното приятелство между двата народа. От друга страна, в България на тази дата се празнува Денят на покровителя на България, св. Иван Рилски, който е покровител и на българските лекари. Ето защо този ден е и професионалният празник на българските

лекари. Представянето на книгата бе осъществено в памет на г-р Стефан Стойчев, лекарят от Веспрем, който до края на живота си не само работи като уролог във веспремската болница, но и като истински полихистор, имащ дълбоки познания в различни области на културата, след оттеглянето си в пенсия преведе на унгарски език книгата „Петокнижие Исааково“ на българския писател Анжел Вагенцайн. Романът вече е преведен и издаден на множество езици, а сега се появява и на унгарски.

Преди унгарската премиера книгата беше издадена за трети път в Париж. В международната медия можеше да бъдат прочетени следните рецензии:

„Много силен роман!... Запленяващият глас на Исаак ни повежда през всички бедствия и ни прави съпричастни, без да ни отвлеча от дълбоките прозрения на Вагенцайн за абсурдите на живота... Възвишено и трагично, „Петокнижието“ е съществен принос към литературата за онзи период, за войните и Холокоста, към световната литература като цяло.“

„Невероятно какво прави авторът с тази съдба. Когато ситуацията вече е нетърпима, той вмъква една хумористична случка, един анекдот, нещо смешно. Смехът му помага да явява във възможността за оцеляване. Изглежда, че в тази заслужаваща прочита си книга смехът стапя стотонната тежест и събужда сила и смелост.“

„Въпреки многобройните меланхолични и трагични моменти „Петокнижие Исааково“ е една увлекателна, почти дяволска книга. Авторът майсторски успява по хумористичен начин да засегне темите за фашизма и сталинизма, без да промени тяхната сериозност и интензивност.“

От името на издателството препоръчвам на всички тази лесночетима книга, съдържаща много мъдрости, изпълнена с хумористични анекдоти, на места подсилена с ирония, изцяло потвърждава популярната българска фраза: „Светът е оцелял, защото се е смял.“ Своите запитвания във връзка с книгата можете да отправяте на имейл адреса на издателството: bolgarforum@mail.bg.

АВТОР: МИЛЕНА ВЛАДИМИРОВА

ANGEL WAGENSTEIN – IZSÁK ÖT KÖNYVE

A magyar-bolgár barátság ünnepnapja alkalmából október 19-én a bolgár kultúra egy újabb részecskéjét vittük ezúttal Veszprémbe. A Bolgár Kulturális Fórum legújabb kiadványát – Angel Wagenstein bolgár szerzőtől, dr. Sztojcssev Stefán magyar fordításában az *Izsák öt könyve* c. kötetet mutatuk be a királynék városában, amely 2023-ban az Európa kulturális fővárosa címet is viselni fogja. A rendezvény a veszprémi Hangvillában valósult meg.

A kötetet bemutatták Kellős Éva, televíziós szerkesztő és író, aki sokat segített abban, hogy az *Izsák öt könyve* c. regény magyarul is megjelenjen, és dr. Doncsev Toso, író, szociológus és műfordító. Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy Veszprémbe lehettünk, ahol több olyan magyar-bolgár együttműködés jött létre az évek során, amelyeknek kapcsolódási pontjai és jegyei ma is fellelhetők.

Két okból kifolyólag is az október 19-ét választottunk a könyvbemutató dátumaként. Egyrészt október 19-én ünnepeljük hivatalosan a magyar-bolgár barátság napját Magyarországon és Bulgáriában egyaránt, a két nép közötti meglévő szoros barátságának jeléül. Bulgáriában október 19-én tartják az ország védőszentje, Csodatevő Rilai Szent János ünnepnapját, aki a bolgár orvosok védőszentje is. Emiatt ez a nap a bolgár orvosok professzionális ünnepnapja is. A könyvbemutató a kötet fordítójának – a bolgár származású veszprémi orvos, dr. Sztojcssev Stefán emlékének tiszteletére került megszervezésre, aki élete végéig nemcsak orvosként dolgozott a veszprémi kórházban, hanem valódi polihisztorként széleskörű műveltséggel rendelkezett a kultúra legkülönbözőbb területein és nyugdíjba vonulása után magyar nyelvre fordította le Angel Wagenstein bolgár író *Izsák öt könyve* című regényét. A könyvet eddig számos nyelvre fordították le és adták ki, most pedig magyarul is megjelent. A magyar premier előestéjén Párizsban a harmadik francia kiadása jelent meg. A nemzetközi média és sajtóvélemények között a következőket lehet olvasni a könyvről:

литература · irodalom

„Nagyon erős regény! *Izsák* magával ragadó hangja katasztrófákon keresztül vezet bennünket, és együttérzünk vele, anélkül, hogy elvonná a figyelmünket Wagenstein mély gondolatairól az élet abszurditásaihoz. Magasztos és tragikus módon *Izsák öt könyve* jelentősen hozzájárul az akkori irodalomhoz, a háborúkról és a holokausztról, és az egész világirodalomhoz is.”

„Elképesztő, amit a szerző csinált ebből a sorsból. Amikor a helyzet elviselhetetlenné válik, egy vicces történettel, anekdotával vagy nevetéssel áll elő. A nevetés segít neki himni a túlélés lehetőségében. Úgy tűnik, a nevetés feloldozza a száztonnás súlyt, és erős és bátorságot ébreszt ebben az ajánlásra méltó könyvben.”

„A sok melankolikus és tragikus pillanat ellenére az *Izsák öt könyve* egy lenyűgöző, szinte ördögi könyv. A szerzőnek mesterien sikerült humoros módon érintenie a fasizmus és a sztálinizmus témáját, anélkül, hogy elveszítené komolyságát és intenzitását.”

A kiadó nevében ajánlom mindenkinek ezt a sok bölcs mondanivalót tartalmazó és könnyen olvasható könyvet, amely humoros anekdotákkal, helyenként iróniával fűszerezve teljes mértékben igazolja a kedvelt bolgár mondást, miszerint: A világ azért maradt meg, mert nevetett! A könyvvel kapcsolatban érdeklődni lehet a kiadó e-mail címén: bolgarforum@mail.bg.

SZERZŐ: VLADIMIROVA MILENA

Благодарим за помощта при издаването на книгата на: Българското самоуправление на Уйбуга, Българското самоуправление на Терезварош, Българското самоуправление на областния град Кечкемет. Представянето на книгата беше подкрепено от:

Кöszönjük a kötet kiadásához nyújtott támogatást az Újbuda Bolgár Önkormányzatának, a Terézvárosi Bolgár Önkormányzatnak és a Kecskemét Megyei Jogú Város Bolgár Települési Nemzetiségi Önkormányzatának. A könyvbemutató rendezvényét támogatták:

В ПАМЕТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ВОЙНИЦИ ЗАГИНАЛИ В УНГАРИЯ

„Всички, паднали за свободата
дето и да е, са наши братя —
нак по кръв, но само че пролята.“
АТАНАС ДАЛЧЕВ

На 3 ноември представители на българските институции и организации в Унгария поднесоха цветя и венци пред Братската могила в гробището Ракошкерестур, където са приютени костите на загиналите в Първата световна война български войници.

Тук се намират и гробовете на 11 войници от българската общност в Унгария, призвани да изпълнят военната си служба в България, сражавали се в реговете на Българската армия и загинали тук, на унгарска земя. В страната, в която са се родили и израстнали като българи.

Александър Младиневски, Андрей Пелов, Арнолд Докторов, Димитър Гаўдарски, Злати Йовчев, Калман Доков, Лазар Иванов, Маньо Геновски Денчев, Пенчо Филипов Стоянов, Севастиян Стоянов, Христо Стаменов.

През 2017 година могилата беше реконструирана с финансовата подкрепа на Министерството на отбраната на България, на Българското републиканско самоуправление, на Българското самоуправление в V район и Българското самоуправление в Зугло.

Тази година на тържеството присъстваха г-н Христо Полендаков, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Унгария, г-н Симеон Варга, заместник на българите в Унгарския парламент, Габриела Хаджикостова, заместник председател на Българското републиканско самоуправление, Моница Тютюнкoва, председател на Българската църковна община, Теодора Иванова, представител на Дружеството на българите в Унгария, Виолета Фратер, заместник председател на Българското самоуправление в XVII район, които поднесоха венци от името на българските институции в Унгария.

Всички присъстващи положили по едно цвете на всеки гроб поотделно, почитайки паметта на загиналите през Първата световна война.

Мир на праха им!

A MAGYARORSZÁGON ELESETT BOLGÁR KATONÁK EMLÉKÉRE

„Ki szabadságért halt, az mindenki
Akárhol is élt, testvérünk nekiünk –
Vér szerint, de a kiontott vérben.”

ATANASZ DALCSEV

November 3-án virágot és koszorút helyeztünk el a rákoskeresztúri temetőben található Testvéri Halomnál, melyben az első világháborúban elesett bolgár katonák nyugszanak. Itt a sírja a magyarországi bolgár közösség soraiból kikerült tizenegy katonának is, akiket Bulgáriába hívtak be katonai szolgálatra, a bolgár hadsereg sora-

iban harcoltak, és itt, magyar földön
lelték halálukat. Az országban, ahol
születtek, s ahol bolgárként felnőttek.

Mladinevszki Alekszandar, Pelov Andrej, Doktorov Arnold, Gajdarszki Dimitar, Jovcsev Zlati, Dokov Kálmán, Ivanov Lázár, Genovszki Dencsev Manjo, Filipov Sztojanov Pencso, Sztojanov Szevasztián, Sztamenov Hriszto.

2017-ben a halmot Bulgária Honvédelmi Minisztériuma, a Bolgár Országos Önkormányzat, az V. kerületi Bolgár Önkormányzat és a Zuglói Bolgár Önkormányzat anyagi támogatásával rekonstruálták.

Idén a megemlékezésen részt vett Hriszto Polendakov, Bulgária rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete, Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló, Hadzsikosztova Gabriella, a Bolgár Országos Önkormányzat

alelnöke, Tyutyunkova Mónika, a Bolgár Egyházközség elnöke, Ivanova Teodóra, a Magyarországi Bolgárok Egyesülete képviselője és Fráter Violetta, a XVII. kerületi Bolgár Önkormányzat alelnöke, akik a magyarországi intézmények nevében koszorúzták meg a sírt.

Minden résztvevő külön egy-egy szál virágot helyezett minden sírra, így tisztelve meg az első világháborúban elesettek emlékét.

Nyugodjanak békében!

ОРКЕСТЪР „ФАЛКАФOLK“ НАВЪРШИ 40 ГОДИНИ

Тази година оркестър „Фалкафолк“ празнува своя 40-годишен юбилей. Организирайки концерти и танцови къщи, групата популяризира музиката на балканските народи – и най-вече българската народна музика, – използвайки автентични народни инструменти.

Повечето от оригиналните народни творби са записани в България, но групата събира фолклор и на територията на Гърция, Румъния и бившата Югославия. Инструментите също произхождат от тези страни: гъдулка, кавал, гайда, тъпан, саз, бузуки и най-различни видове свирки.

За членовете на оркестъра народната музика и народните танци не са музейни експонати, а животворна сила, изграждаща дадена общност, носеща богат емоционален и интелектуален заряд, гори и за съвременния човек. Когато се обединят, музиката и танцът се превръщат в такова преживяване, такава радост, които помагат да се преживее живота в неговата пълнота, премахват напрежението, създават баланс, който не може да бъде заменен с никаква друга терапия.

„Фалкафолк“ е създаден през 1980 година от членовете на Младежкия клуб в Зугло, по време на събиранията и екскурзиите на клуба. Първото официално изпълнение на оркестъра е на 22 януари 1981 година в клуба на Шебьо в „Кааш клуб“.

В началото започват с писане на музика по стихове, с обработка на унгарски и балкански народни песни, с изпълнения на фолклорни творби от личния архив с българско народно творчество, както и с успешна интерпретация на популярни шлагери. Още същата година участват в голям фолклорен колеген концерт в Централния младежки дом, където за тяхна чест излизат на една сцена с оркестър „Мужикаш“.

През 1984 година получават покана да станат съпровождач оркестър на групата за народни танци „Здравец“, която по това време се сформира в Българския културен дом. Това е изключителна възможност за по-обстойно запознаване с българската народна музика и с българските народни танци, тъй като танцовият състав редовно е посещаван от български музиканти и танцьори. До 1988 година, докогато танцовият състав съществува, работят заедно с Лили Зафирова, която е от голяма помощ за оркестъра с огромния си опит.

Благодарение на придобития опит, след 1984 година оркестърът стар-

тира редовните вечерни балкански танцови къщи, съставени предимно от български и македонски народни танци. Месечните танцови къщи се провеждат в Българския културен дом. Следват седмични танцови къщи в „Марцибани тер“, които по-късно продължават в Столичния културен дом.

От есента на 2014 година ансамбълът провежда редовно танцови къщи в Българския културен институт на булевард „Анграши“ предимно с български, македонски и български етнически танци, като същевременно запознава публиката с българската етнография и история.

В работата си са готови винаги за нови начинания. Ако имат възможност, свирят заедно с носителите на фолклора, с музикантите от балканските страни. Досега са работили с много музиканти и певци: с варненския кларинетист Кюрти, с ропонската гайдарджиука и певица Красимира Чуртова, с истанбулския музикант Ерган Саликоглу, с български акоргеонисти, с ерџци лиристи, с изтъкнати музиканти и изпълнители от Унгария. Търсят, изследват и съхраняват старите музикални пластове – културни фрагменти, които все са още гостъпни, но са вече в процес на изчезване.

40 ÉVES FALKAFOLK EGYÜTTES

Fennállásának 40. jubileumát ünnepli idén a Falkafolk együttes. A zenekar balkáni népek zenéjével foglalkozik, azon belül is elsősorban a bolgár népzénét tolmácsolják eredeti hangszereken koncerteken, táncházakban.

A legtöbb eredeti anyagot Bulgáriában gyűjtötték, de jártak Görögországban, Romániában, és a volt Jugoszláviában is. Hangszereiket is ezekből az országokból hozták, így a gadulkát, a kavalt, a gajdát, a tapant, a tamburát, a szazt, a buzukit, és a különféle skálájú furulyákat.

Nem múzeumba való dísz tárgynak tekintik a népzénét és a néptáncot, hanem eleven, még a mai ember számára is gazdag érzelmi és gondolati töltést hordozó közösségteremtő erőnek. A zene a táncsal együtt, azzal szervesen egybeforrvva olyan

élményt, örömet jelent, mely segít az élet teljessé tételében, oldja a feszültségeket, kiegyensúlyozottá tesz, melyet nem pótol semmilyen modern terápia.

A Falkafolk együttes a Zuglói Ifjúsági Klub összejövetelein és kirándulásokon szerveződött 1980 tájkán a klubtagokból, és zenekarként való első igazi fellépésük 1981. január 22-én volt a Sebő-klub részeként, a zuglói Kassák Klubban.

Versmegzenésítésekkel, magyar és balkáni dalok feldolgozásával, saját bolgár gyűjtéseik előadásával és mások sikeres dalainak átvételével kezdtek. Még abban az évben részt vettek egy nagyszabású Folk-Karácsony rendezvényen a Belvárosi Ifjúsági Házban, ahol megtiszteltetés

volt, hogy a Muzsikás együttesel állhattak egy színpadon.

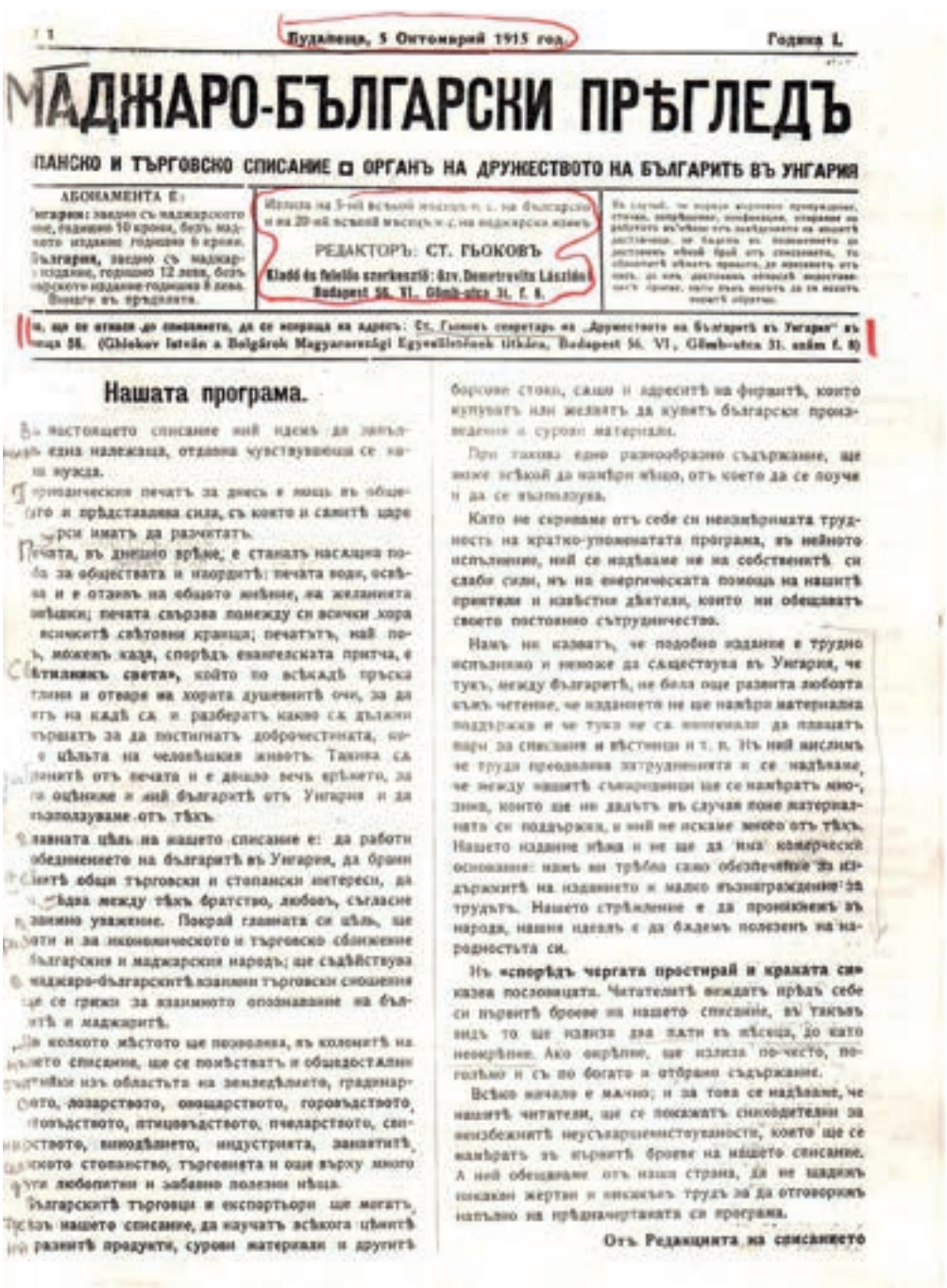
1984-ben ajánlatot kaptak, hogy legyenek a Bolgár Művelődési Házban megalakuló Zdravec Táncegyüttes kísérőzenekara, ami óriási lehetőség volt a bolgár népzene és néptánc közeli tanulmányozására, hisz rendszeresen jöttek bolgár zenészek és táncosok az együtteshez. 1988-ig, a táncegyüttes fennállása alatt együtt dolgoztak Zafirova Lilivel, aki óriási tapasztalatával rengeteg segítséget nyújtott nekik.

Az így megszerzett tudás tette lehetővé, hogy 1984 után elinduljon a rendszeres, egész estés balkáni táncházuk, többségében bolgár és makedón táncokkal. A rendszeres havi táncházukat a Bolgár Művelődési Házban indították be, majd, több év Marczibányi tér után a Fővárosi Művelődési Házban folytatták.

2014 ősze óta, az Andrásy úti Bolgár Kulturális Intézetben tartanak havonta táncházat, többségében bolgár, makedón és bulgáriai etnikumok táncanyagával, néprajzi és történelmi ismeretek átadásával egyetemben.

Munkájukat egyfajta nyitottsággal végzik. Ha tehetik, együtt játszanak adatközlőkkel, balkáni országok zenészeivel. Sok zenésszel, énekesrel kerültek már eddig is kapcsolatba, dolgoztak együtt Küti várnai klarinétossal, Kraszimira Csurtova rodopei dudás-énekesrel, Erdal Salikoglu isztambuli zenésszel, bulgáriai harmonikással, görögországi lírással, vagy itthoni kiváló zenészekkel, énekesekkel. Keresik, tanulmányozzák és őrzik a zenék régi rétegeit, egy még tetten érhető, elmúlófélben lévő kultúra morzsáit.

НАЧАЛОТО НА БЪЛГАРСКАТА ЖУРНАЛИСТИКА В УНГАРИЯ

Прегу 106 години, през месец октомври в 1915 година, в Будапеща излиза първият и единствен брой на списание “Магжаро-Български Преглед/ Magyar-Bolgár Szemle”.

По план месечното списание трябвало да излиза на български език на всяко 5-о число от месеца, а на унгарски език на всяко 20-о. То било замислено като стопанско и търговско списание и орган

на основаното през 1914 г. Дружество на Българите в Унгария. Въпреки че от списанието излиза само един брой - тъй като редакторът Стефан Гьоков бил мобилизиран и заминава за България - то поставя началото на журналистиката на българите в Унгария.

Българските и унгарските издания не са огледални по съдържание. Според редактора, главната цел на българо-езичната версия е да обединява българите в Унгария, да брани общите им търговски и стопански интереси, покрай главната цел да работи за икономическо и търговско сближение между българския и унгарския народ и да се грижи за взаимното опознаване

на българите и маджарите. В първия брой на списанието са планирани общогостъпни статии в областта на градинарството, лозарството, селскостопанските работи. Предвиждало се българските търговци и износители да получават информация за цените на различните продукти, суровини и борсови стоки.

В списанието е отделена специален раздел за основаването на Дружеството на Българите в Унгария, което си поставя за цел “да обедини всички жители в Унгария българи, да буди между тях духовете и да повдига народното съзнание, да пази общите интереси, да помага материално на изпадналите в нужда сънародници, да действа в сближението на българския народ с маджарския, да се грижи за създаването и поощрението на всякакви търговски, икономически връзки между Унгария и България.” Друга цел на Дружеството е да се грижи за построяване на българска църква в Будапеща, за откриване на българско училище и читалище. Броя на членовете на Дружеството за егна аодина, от 20 юли 1914 г. до 20 юли 1915 г., нараства от 35 на близо 200 души.

По време на Първата световна война, на 24 януари 1915 г., настоятелството на Дружеството на българите в Унгария взема решение да открие погупска сред живущите в Унгария българи в полза на Унгарския червен кръст. Най-големи дарители стават Дружеството на българите в Унгария с 500, Българско царско генерално консулство с 250, Лазар Иванов с 250, Петър Хаджи Петков с 250, Ванко Димитров с 150, Иван Чернаев, Георги Николов, Симеон Иванов, Димитър Димитров, Марин Гацов с по 100-100 крони.

Унгарскоезичната версия на Унгарско-български преглед се стремяла да отговори на една дългоочаквана потребност. Нейната задача била да насърчава българските интереси в Унгария, както в производствената, така и в търговската сфера и да развива икономическите и търговските отношения между Унгария и България. Именно затова първият брой на унгарското издание запознава унгарския читател с историята на българския народ, на българската култура, прави характеристика на българската икономика, подробно представя външ-

ната търговия на България с многогодишни статистически данни.

Месечното списание е било създадено с идеята, че печатът е станал “насъщна потреба за обществата и народите, печата свързва помежду си всички хора от всичките световни краища, един вид светилник на света”. Абонаментът за “Магжаро-Български преглед” бил 10 корони в Унгария и 12 лева за България. Абонаментът бил едногодишен и винаги се преплащал.

За съжаление, след трианонския мирен договор повече от половината българи в Унгария попадат извън прегелите на Унгарското кралство. Част от банатските българи емигрира в Америка, друга се връща в България, а най-значителната българска колония остава в Унгария.

ЙОРДАН ТЮТЮНКОВ

A BOLGÁR ÚJSÁGÍRÁS KEZDETE MAGYAR-ORSZÁGON

116 éve, 1915 októberében jelent meg Budapesten a Magyar-Bolgár Szemle című folyóirat első és egyetlen száma.

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A tervek szerint a havilap bolgár nyelven minden hónap 5-én, magyarul pedig minden hónap 20-án jelent volna meg. Az üzleti és kereskedelmi folyóirat az 1914-ben, egy évvel korábban megalakult Magyarországi Bolgárok Egyesületének hivatalos kiadványa lett volna. Annak ellenére, hogy a folyóiratnak csak egy száma jelent meg – mivel szerkesztőjét, Sztefan Gokovot besorozták és ezért Bulgáriába távozott –, innen számítjuk a magyarországi bolgár nyelvű újságírás kezdetét.

A bolgár és a magyar kiadás nem egymás tükörfordításai. A szerkesztő szerint a bolgár nyelvű változat fő feladata a magyarországi bolgárság összefogása, a közös kereskedelmi és gazdasági érdekek védelme és e legfőbb célok mellett gondoskodni a bolgár és magyar nép közötti gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok fejlesztéséről, valamint a bolgárok és a magyarok egymás kölcsönös megismeréséről. A folyóirat első száma azt ígérte, hogy a kertészet, a szőlőművelés, a mezőgazdaság témakörében mindenki

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

A Magyar-Bolgár Szemle első száma, 1915. október 1-én

НОВОГОДИШНА ВЕЧЕРИНКА

ÚJÉVI BÁL

Дружеството на българите в Унгария кани
най-любезно Вас и Вашето семейство

на **НОВОГОДИШНА ВЕЧЕРИНКА**

на **7 януари 2022 г. (петък)** – от 19.00 ч.

Запазването на места става лично
в Дружеството на българите в Унгария
(тел.: 216-65-60) в работно време.

A Magyarországi Bolgárok Egyesülete szeretettel
meghívja Önt és kedves családját

a **2022. január 7-én (pénteken) 19.00 órától** tar-
tandó **ÚJÉVI BÁLJÁRA** a Bolgár Művelődési Házba.

Asztalfoglalás személyesen a Magyarországi
Bolgárok Egyesületénél munkaidőben.
(tel.: 216-65-60).

Бабинден Bábkapar

На **23 януари 2022 г. (неделя)** от 15.00 часа
ще се състои традиционният български празник,
посветен на бабите-акушерки, на майчинството,
на живота.

Верни на традицията и тази година: ще представим
обичая, ще благословим новородените, ще покажем
песни, танци, ще участваме в кулинарната изложба.

Очаквайте богата програма с изненади!

Чакаме Ви в Българския културен дом
(Будапеща, IX кв., ул. Вагохуг №62).

2022 január 23-án (vasárnap) 15 órától a bábákat és
szülésznőket, az anyaságot és az életet ünnepeljük a bolgár
hagyomány szerint.

Tradícióinkhoz híven, mint minden évben bemutatjuk a
hagyományos szertartást, megáldjuk az újszülötteket.
Bemutatjuk dalokat, táncokat, részt veszünk a kulináris
kiállításban.

Lesz gazdag műsor sok meglepetéssel!

Várjuk Önöket a Bolgár Művelődési Házban
(Budapest, IX ker., Vágóhíd u. 62)

ЗОРКА БАЙЧЕВА МАРИНОВА

1949 – 2020 г.

Мила Зорче,
ето вече измина една година откакто ти ни напусна.
Годината беше много тежка за всички нас.
Ние много те обичаме и никога няма да те забравим!
Зорче, почивай в мир и спокойствие!

Álmod legyen édes, pihenésed csendes!

От опечалените мъж Илия, сестра Йорганка,
гъщеря Анамария, син Кристиан, зет Атила, снаха Тимеа,
зълва Мария, внуците и Диана, Томи, София и Дори.

И ЗИМАТА

И зимата ще ни затвори скоро.
Ще падне сняг на нашите балкони.
Напразно в пустотата бяла взорът
картините на лятото ще гони.

Тогаз, уединени, ще си спомним
и таз разходка сетня в планината,
това великолепие огромно
от багри и от есенна позлата.

И като гледаме в снега трохите
и стъпките на бедните врачета,
ще виждаме стената на елите
и на брезите златните кубета.

Мъглите зад прозореца ни зимен
тогаз ще ни напомнят мълчаливи
за въздуха мъглив и сякаш гимен
под буките оголени и сиви.

Разравяйки червената жарава,
ще бдим в нощта и паметта огреял,
тоз огън шумата ще възкресява
и стъпките ни шушнечи из нея.

И нищо, че огнището ще стине
и зиматта ще ни ображда пуста,
ще населиме нейните пустини
със наште спомени и наште чувства.

АТАНАС ДАЛЧЕВ

ТАКА ВЕДНЪЖ ВЪВ СНЕЖНАТА АЛЕЯ

Така веднъж във снежната алея
видях следи: „той“ бе минал с „нея“.
Аз тръгнах по следите и узнах
какво се бе развило между тях:
как тук над нея той бе тръснал клона,
как там си бе изула тя шушона,
за да изтърси влезлия и сняг,
и как я бе придържал той, и как,
използвайки таз полуизмама,
стояли бяха дълго време двамата,
трептящи от любов, един до друг,
в гората без движение и звук
освен почукването на кълвача.
И прогължавайки след тях да карача,
представих си аз нежната игра
на двамата във снежната гора
и видях как на дългата и кленка
звездата на една снежинка трепка
и как разтапя топлия и гръх
скрежеца върху мекичкия мъх
на шала му. А той не е кротувал
а той, разбира се, я е целувал,
мошеникът с мошеник, виж го ти!
Вървях и се ядосвах аз почти
и още с тая ревност във гърдите
в миг гледам: отделиха се следите
и без да спрат, на първия завои,
тя тръгна вляво, а във гясно той.
Какво бе станало? Нима раздяла?
Озадачен, сред тишината бяла
с ръце в джобовете си аз стоях.
И изведнъж засмях се с тъжен смях:
наистина те бяха тук вървели
на таз алея в белите тунели,
но не в прегръдка, както мислех аз,
а поотделно, с разлика от час,
и не любовна двойка бяха, значи,
а двойка най-случайни минавачи,
един за друг незнаещи гори
Как тъжни са тез букови гори!
И аз стоях, обзет от болка тиха
по всички тез неща, които биха
могли да бъдат, но – уви! – не са
подобно тази среща във леса...

ВАЛЕРИ ПЕТРОВ

**Българското републиканско самоуправление,
Дружеството на българите в Унгария,
Столичното българско самоуправление
и редакцията на вестник „Български вестник“**

**Ви желаят Весела Коледа
и честита Нова година!**

**A Bolgár Országos Önkormányzat, a Magyarországi
Bolgárok Egyesülete, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat
és a Bolgár Hírek szerkesztősége**

**Békés Karácsonyt és
Boldog új évet kíván!**

dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke
Kalicov Vladimir, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat elnöke
Tanev Dimiter, a Magyarországi Bolgárok Egyesületének elnöke
Dóczi Violetta, a Bolgár Hírek főszerkesztője

Дружество на българите в Унгария

Magyarországi Bolgárok Egyesülete

1097 Бр., Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 216-6560

<http://www.bolgaregyesulet.hu/>

Българско републиканско самоуправление

Bolgár Országos Önkormányzat

1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210

Столично българско самоуправление

Fővárosi Bolgár Önkormányzat

1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210

Български културен институт

Bolgár Kulturális Intézet

1061 Budapest, Andrássy út 14. · tel.: +36 (1) 269-4246

Посолство на Република България в Унгария

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége

1062 Бр., Andrássy út 115.

tel.: +36 (1) 322-0836, +36 (1) 322-0824

Актушен наблюдател

Bolgár Nemzetiségi Szószóló

1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19 · tel.: +36 (1) 441-5435

Българска православна църква

Св. св. Кирил и Методи

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár

Ortodox Templom

1097 Budapest, Vágóhíd u. 15. · tel.: +36 (30) 496-4997

Архимандрит Атанасий

Atanaszj archimandrita

tel.: +36 (20) 291-5825

Българско училище за роден език

Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

1097 Бр., Fehér Holló utca 6.

Българска гвезична малцинствена

гемска градина

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda

1097 Бр., Vágóhíd utca 35 – 37. · tel.: +36 (20) 250-7339

Български културен, документационен

и информационен център

Bolgár Kulturális, Dokumentációs

és Információs Központ

1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210

Издание на БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО

САМОУПРАВЛЕНИЕ

РЕДАКЦИЯ

Виолет Доци (*главен редактор*),

Кирил Наг, Йордан Тютюнко

– 1097 Будапеща, ул. Фехер Холо 6., +36 (1) 216 4210

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ г-р Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Канцеларията на
министър-председателя, Столичното българско
самоуправление и на Българските самоуправле-
ния в I, II райони на Будапеща, Уйпещ, Йожефба-
рош, Ференцварош и в Дунакеси, Дунахараста,
Дебрецен, Печ и Сегед.

A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT kiadványa

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dóczi Violetta (*főszerkesztő*), Nagy Kiril, Tütütkov Jordan

– 1097 Budapest, Fehér Holló utca 6., +36 (1) 216 4210

FELELŐS KIADÓ dr. Muszev Dancso

Megjelenik a Miniszterelnökség, a Fővárosi Bolgár
Önkormányzat és az I., a II. kerületi, az Újpesti, a
Józsefvárosi, a Ferencvárosi, a Dunakeszi, a
Dunaharaszti, a Debreceni, a Pécsi és a Szegedi
Bolgár Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098

NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS

FesztNet Kft.

DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS

Ruszev Dimitar

A kulturális rendezvényeink és táboraink támogatója:

Изследователски институт

на българите в Унгария

Bolgár Kutatóintézet

1097 Бр., Fehér Holló utca 6. · tel.: +36 (1) 216-4210

Унгаро-Българска Стопанска Камара

Magyar-Bolgár Gazdasági Kamara

1092 Бр., Ráday u. 33/a. · +36(30)655-9589

www.hbcc.eu

Ресторант Царевец

Carevec Étterem

1097 Budapest, Fehér Holló utca 6.

tel.: +36 (30) 249-8824

